

บทเรียน

6 ธุกรรม^{ดิจิทัล} อิเล็กทรอนิกส์

สาระสำคัญ

ธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
คือ การทำธุกรรมต่าง ๆ
ผ่านทางอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เช่น คอมพิวเตอร์
หรือสมาร์ทโฟน เพื่อความสะดวกสบาย
และรวดเร็วในการทำธุกรรมต่าง ๆ
ไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายสินค้า¹
การโอนเงิน หรือติดต่อราชการ

สาระการเรียนรู้

1

ธุกรรม
ทางอิเล็กทรอนิกส์

2

การพาณิชย์
อิเล็กทรอนิกส์

3

ธุกิจบริการเกี่ยวกับ
ธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

4

ประโยชน์
ของธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

5

ภัยจากการทำ
ธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

6

การทำธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
อย่างปลอดภัย

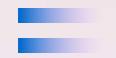

1

ธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
คือ การทำธุกรรมต่าง ๆ โดยใช้คอมพิวเตอร์
และอินเทอร์เน็ต เช่น การโอนเงิน, ชำระเงินออนไลน์
, ซื้อของออนไลน์, หรือการทำธุกรรมทางธุรกิจต่าง^๑
ผ่านระบบออนไลน์ทั้งหมดเลย หรือบางส่วน โดยมี
กฎหมายรองรับคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยธุกรรม
ทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544

ธุกรรม

การกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวกับ
กิจกรรมในทางแพ่ง
และพาณิชย์
หรือในการดำเนินงานของรัฐ

อิเล็กทรอนิกส์

การนำเอาไฟฟ้า แม่เหล็ก
ไฟฟ้า แสง หรือวิธีการอื่น ๆ
ที่คล้ายกันมาประยุกต์ใช้
เพื่อสร้างอุปกรณ์หรือระบบ
เช่น คอมพิวเตอร์
โทรศัพท์มือถือ หรือ
เครื่องใช้ไฟฟ้าน้ำ

ธุกรรมอิเล็กทรอนิกส์

ธุกรรมที่กระทำขึ้น
โดยใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์
ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

2

การพาณิชย์ อิเล็กทรอนิกส์

การซื้อขายสินค้าหรือบริการผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต โดยใช้เว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันเป็นสื่อกลางในการทำธุกรรม ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การนำเสนอสินค้า การติดต่อระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ไปจนถึงการชำระเงินและการจัดส่งสินค้า

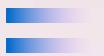
2.1 การจำแนกประเภทของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

การจำแนกประเภทของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ตามลักษณะของคู่กรณีในธุกรรมที่เกิดขึ้น เช่น

1 **B2B (Business to Business)** หมายถึง การทำธุรกิจซื้อขายระหว่างองค์กรธุรกิจด้วยกัน โดยการทำธุรกิจเหล่านี้อาจเกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อมูลทางธุรกิจผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์

- 2 B2C (Business to Consumer)** หมายถึง การทำธุรกิจระหว่างบริษัทกับผู้บริโภคทั่วไป โดยใช้สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ เป็นช่องทางในการทำธุรกรรมต่าง ๆ
- 3 B2G (Business to Government)** หมายถึง การทำธุรกิจระหว่างบริษัทเอกชนกับหน่วยงานของรัฐ โดยส่วนใหญ่จะเป็นการที่บริษัทเอกชนเข้าร่วมประมูลงานต่าง ๆ ของภาครัฐ
- 4 C2C (Customer to Customer)** หมายถึง การทำธุรกรรมระหว่างผู้บริโภคด้วยกันเอง อาจเป็นการซื้อขายสินค้ามือสอง การประมูลสินค้า หรือแลกเปลี่ยนสินค้ากันเอง โดยอาศัยช่องทางออนไลน์เป็นหลัก
- 5 G2C (Government to Customer)** หมายถึง การที่ภาครัฐนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการให้บริการประชาชน เช่น การชำระภาษีออนไลน์ การให้ข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์
- 6 G2G (Government to Government)** หมายถึง การติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐต่าง ๆ เพื่อประสานงานและทำงานร่วมกันให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.2 ประโยชน์ของการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์

ประโยชน์สำหรับผู้ซื้อหรือผู้บริโภค

การซื้อสินค้าออนไลน์ช่วยให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงสินค้าได้ง่ายขึ้น เปรียบเทียบราคาได้สะดวก และได้รับสินค้าในราคากลางค่า

ประโยชน์สำหรับผู้ผลิตและผู้ขาย

การใช้เทคโนโลยีทำให้ธุรกิจทำงานได้เร็วขึ้น ถูกต้องขึ้น และเข้าใจลูกค้าได้ดีขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจเติบโตและแข็งแกร่งขึ้น ได้มากขึ้นในตลาดโลก

ประโยชน์ร่วมกันของทั้งผู้ซื้อ ผู้ขาย และผู้ผลิต

การทำธุรกิจระหว่างผู้ซื้อ ผู้ขาย และผู้ผลิตในปัจจุบันมีประโยชน์มากมาย เช่น ประหยัดค่าใช้จ่าย ลดขั้นตอนการติดต่อ และทำธุรกิจได้ทุกที่ทุกเวลาทั่วโลก

3

ธุรกิจบริการเกี่ยวกับ ธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

ธุรกิจบริการเกี่ยวกับธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์
หมายถึง ธุรกิจที่ให้บริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
การทำธุกรรมผ่านช่องทางออนไลน์ทั้งหมด
ไม่ว่าจะเป็นการเงิน เช่น โอนเงิน ชำระเงิน หรือการค้า¹
เช่น ขายสินค้าออนไลน์ รวมถึงบริการอื่น ๆ
ที่สนับสนุนการทำธุกรรมเหล่านี้
เช่น การจัดการเว็บไซต์ การโฆษณาออนไลน์

3.1 ธนาคารอิเล็กทรอนิกส์

การทำธุกรรมกับธนาคารผ่านช่องทางออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์หรือมือถือ ทำให้ลูกค้าสะดวกสบาย ไม่ต้องไปธนาคาร

1

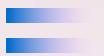
บริการธนาคารผ่านระบบอินเทอร์เน็ต คือ การทำธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น คอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์มือถือ โดยไม่ต้องไปที่ธนาคารสาขา

2

บริการธนาคารอิเล็กทรอนิกส์ ช่วยให้คุณทำธุรกรรมทางการเงินได้หลากหลายแบบ ไม่ต้องเดินทางไปธนาคาร เช่น

- โทรศัพท์: สอปถามยอดเงิน, โอนเงิน, ชำระค่าต่าง ๆ
- ATM: ถอนเงิน, โอนเงิน, ชำระค่าต่างๆ
- VTM: ทำธุรกรรมผ่านหน้าจอสัมผัสเหมือนคุยกับเจ้าหน้าที่
- บัตร: ใช้บัตรเดบิต, บัตรเครดิต, สมาร์ทการ์ด
- SMS: รับแจ้งเตือนการทำธุรกรรม

3.2

เครื่องอีดีซี

เครื่องอีดีซี (Electronic Data Capture: EDC) หรือ เครื่องรูดบัตร คือ อุปกรณ์ที่ใช้รับชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น บัตรเครดิต บัตรเดบิต หรือการ จ่ายเงินผ่านมือถือ (เช่น WeChat Pay, Alipay, QR Code) ทำให้การจ่ายเงินสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยมากขึ้น

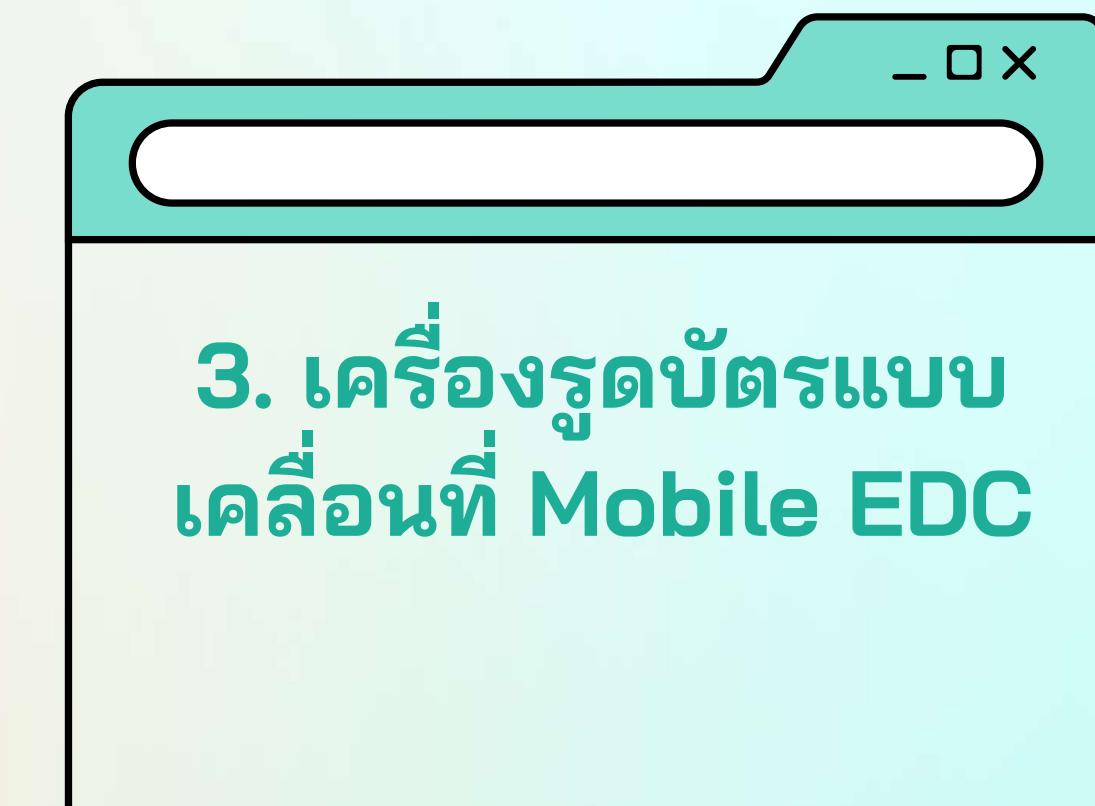
เครื่องอีดีซีแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

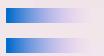
1. เครื่องรูดบัตรมือถือ
mPOS

2. เครื่องรูดบัตร
แบบติดตั้ง

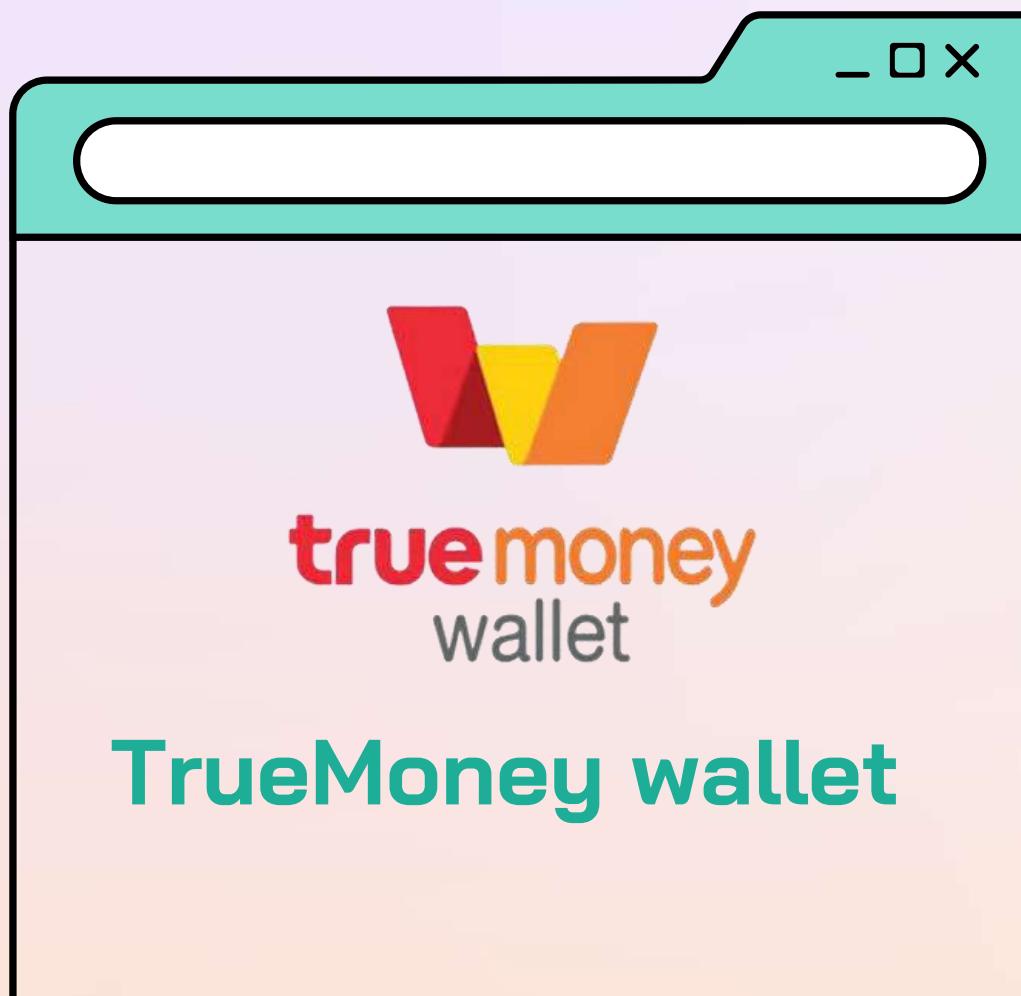
3. เครื่องรูดบัตรแบบ
เคลื่อนที่ Mobile EDC

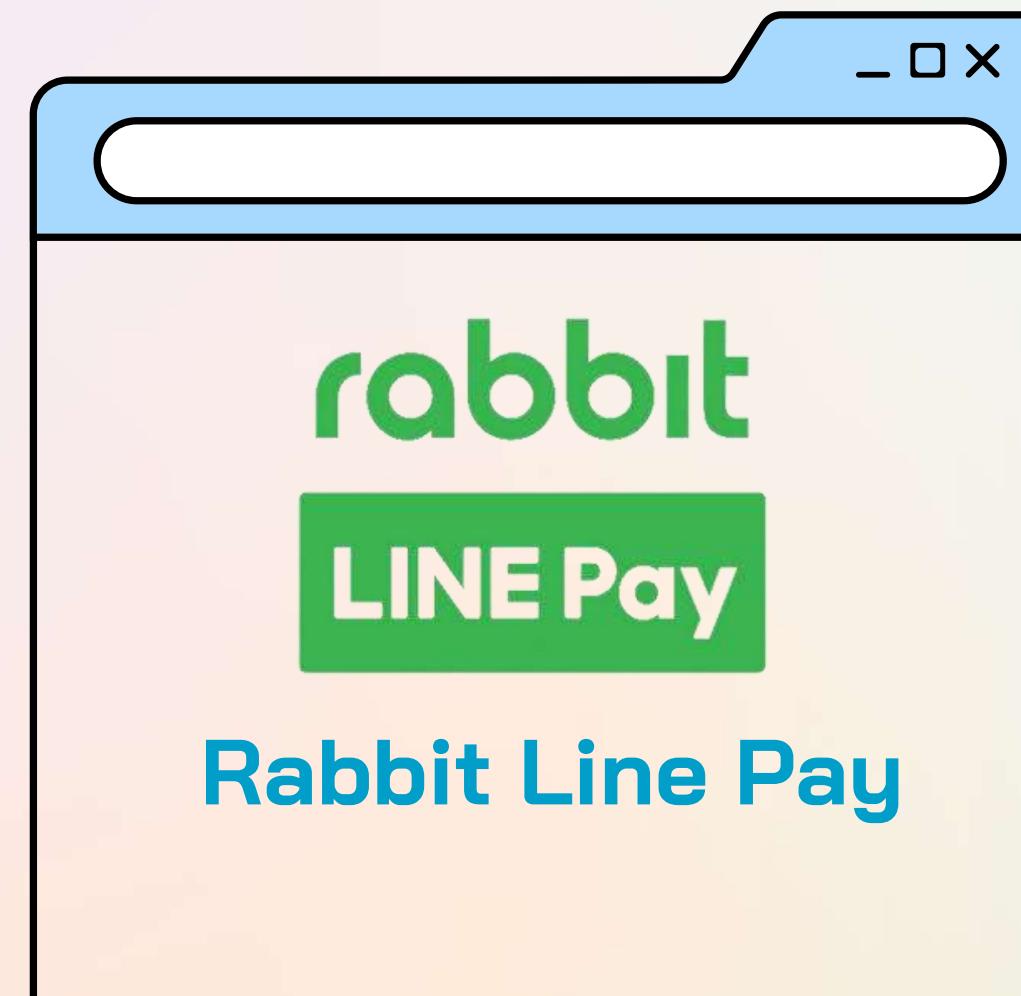
3.3 การเป้าเงินอิเล็กทรอนิกส์

แอปพลิเคชันนี้มีถือที่ใช้ทำธุกรรมทางการเงินต่างๆ ได้อย่างปลอดภัยและสะดวกสบาย เช่น การชำระเงิน โอนเงิน หรือซื้อสินค้าออนไลน์ แทนการใช้เงินสดหรือบัตรจริง

การเป้าเงินอิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นที่นิยมใช้ในปัจจุบัน

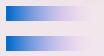
TrueMoney wallet

Rabbit Line Pay

ShopeePay

4

ประโยชน์ ของธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์

4.1

ความสะดวกสบาย การทำธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้ผู้ใช้สามารถทำธุกรรมได้ ทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่ต้องเดินทางไปยังสถาบันการเงินหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

+

4.2

ประหยัดเวลา การทำธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ช่วยลดเวลาในการ bureaucratic ทำธุกรรม เนื่องจาก ไม่ต้องรอคิวหรือเดินทาง

+

4.3

ความสะดวกสบาย การทำธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้ผู้ใช้สามารถทำธุกรรมได้ ทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่ต้องเดินทางไปยังสถาบันการเงินหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

+

4.4

ความปลอดภัย เนื่องจากไม่ต้องพกพาเงินสด และระบบการทำธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มักมีมาตรการความปลอดภัยสูง ทำให้ข้อมูลและเงินที่ถูกส่งหรือ รับผ่านระบบมีความปลอดภัย

+

4.5

ตรวจสอบได้ทันที การทำธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้สามารถตรวจสอบข้อมูล และประวัติการทำธุกรรมได้ง่ายขึ้น ทำให้ง่ายต่อการตรวจสอบการเงินหรือ การทำธุกรรมอื่น ๆ

+

4.6

ลดการใช้ทรัพยากร เช่น ลดการใช้กระดาษและทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ เนื่องจากใช้เทคโนโลยีในการทำธุกรรม

+

4.7

มีความโปร่งใส การทำธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์มักจะมีการบันทึกและเก็บข้อมูล ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้การทำธุกรรมมีความโปร่งใสและสามารถนำข้อมูล มาใช้ในการนี้ที่จำเป็นได้ง่ายดาย

+

5

ภัยจากการทำธุรกรรมทางอินเทอร์เน็ต

5.1

การเจาะเข้าระบบงาน (Hacking)

+

คือ การใช้โปรแกรมแฮกเข้าไปในระบบคอมพิวเตอร์เพื่อขโมยข้อมูลส่วนตัว

5.2

การดักจับข้อมูลจากสายสัญญาณขณะที่ทำธุรกรรม (Sniffing)

+

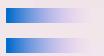
การแอบดูหรือเก็บข้อมูลที่ส่งผ่านไปมาในระบบคอมพิวเตอร์หรือเครือข่าย เช่น สปายแวร์ในติดตาม และบันทึกกิจกรรมต่างๆ ที่

5.3

การทำให้หลงเชื่อเพื่อให้ทำธุรกรรม (Phishing)

+

มิจฉาชีพจะส่งอีเมลปลอมที่แอบอ้างเป็นองค์กรที่น่าเชื่อถือ เพื่อหลอกให้คุณคลิกลิงก์และกรอกข้อมูลส่วนตัว เมื่อกรอกข้อมูลลงไป ข้อมูลเหล่านี้จะถูกนำไปใช้ในทำธุรกรรมที่ไม่พึงประสงค์

6

การทำธุกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์อย่างปลอดภัย

6.1

จดจำและพิมพ์ชื่อเว็บไซต์ธนาคารด้วยตนเองทุกครั้ง

6.2

สมัครใช้บริการข้อความแจ้งเตือน SMS ไว้ส่งข้อมูล แจ้งเตือนหลังจากทำธุกรรมเสร็จแล้ว

6.3

จำกัดวงเงินในการโอนหรือการจ่ายค่าสินค้า โดยผู้ใช้บริการสามารถจำกัดวงเงินในการโอนให้อยู่ในขอบเขตที่ผู้ใช้บริการเห็นว่าเหมาะสมและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการความเสี่ยงให้กับบัญชี

6.4

- **SSL (Secure Sockets Layer):** เป็นโปรโตคอลที่ใช้ในการเข้ารหัสข้อมูลที่ส่งผ่านทางอินเทอร์เน็ต ทำให้ข้อมูลที่ถูกส่งไปมาระหว่างคอมพิวเตอร์ของคุณกับเซิร์ฟเวอร์ของเว็บไซต์นั้นปลอดภัย
- **OTP (One Time Password):** คือ รหัสผ่านที่ใช้เพียงครั้งเดียว ซึ่งจะส่งไปยังอุปกรณ์ของคุณทุกครั้งที่คุณทำธุกรรมสำคัญ เพื่อยืนยันตัวตนของคุณและป้องกันการเข้าถึงบัญชีโดยไม่ได้รับอนุญาต

6.5

ใช้การเชื่อมต่อที่ปลอดภัย โดยตรวจสอบให้แน่ใจว่าได้เชื่อมต่อผ่าน Wi-Fi ที่เข้ารหัสและใช้โปรโตคอล HTTPS เพื่อป้องกันการดักกรับข้อมูล

6.6

ระวังเว็บไซต์ แอปพลิเคชันหรืออีเมลปลอม เป็นกลิวิธีในการหลอกหลวงเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลส่วนตัว อันจะนำไปสู่การแสวงหาผลประโยชน์ที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้ที่ถูกหลอกหลวง

6.7

กำหนดรหัสผ่านที่มีความปลอดภัย ไม่ตั้งรหัสผ่านที่จำง่าย โดยใช้ตัวอักษรผสมทั้งตัว พิมพ์เล็กและใหญ่ ไม่ควรตั้งค่าหรือใช้งานการจดจำรหัสผ่าน และควรเปลี่ยนรหัสผ่านอยู่เสมอ

6.8

รักษาความปลอดภัยของอุปกรณ์ ให้แน่ใจว่าอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับการทำธุกรรมทางอินเทอร์เน็ต มีซอฟต์แวร์และแอปพลิเคชันที่อัปเดตและมีการตรวจสอบ ความปลอดภัยเสมอ

